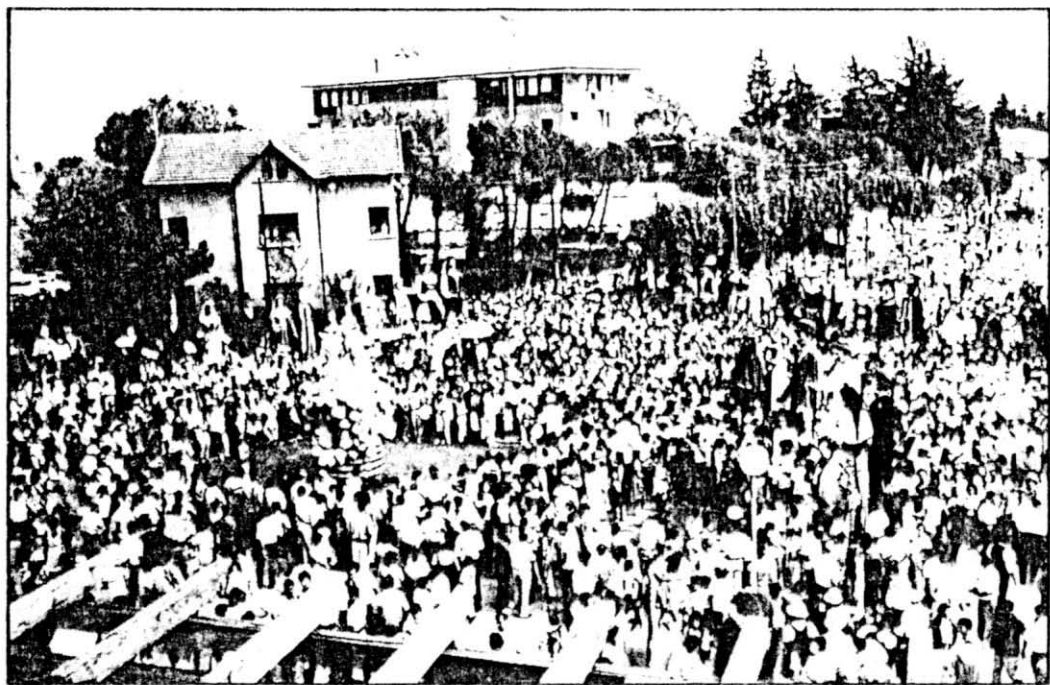

AGRUPACIÓ DE COLLES DE GEGANTERS DE CATALUNYA

Butlletí nº 3

Novembre 86

TONA: Ciutat Gegantera 1986
Monument als Gegants

Butlletí Informatiu de
l'Agrupació de Colles
de Geganters de Catalunya

Nº 3

Edita:
Comissió del Butlletí de
l'Agrupació

Imprimeix:
Copisteria Sarrió
Manresa

Sumari:

- Tona Ciutat Gegantera
- Els Nans
- Gegants
- Sabieu que...
- La música dels gegants
- Poble a poble
- Notes

Ciutat Gegantera de Catalunya 1986

Com ja sabeu els dies 13 i 14 de setembre es varen celebrar els actes de proclamació de Tona com a Ciutat Gegantera 1986.

Aquesta festa és la més important i de més enrenou que es celebra avui en dia en el món geganter. Enguany s'ha celebrat per segona vegada, ja que la primera Trobada va tenir lloc a Sallent l'any passat.

Ser elegit com a seu d'aquesta celebració dóna molta alegria, però també existir s'aconsegueix plenament, ja que sempre diables de Tona i el ball de geganters amb que na colla era més animada i quins els gegants més bonics.

Els actes celebrats varen moure molta gent i varen fer realment que a Tona fos una gran festa. Els més multitudinaris varen ésser, la trobada de cap-grossos el dissabte a la tarda, amb l'arribada dels gegants de Centelles a peu des del seu poble, el correfoc dels diables de Tona i el ball de geganters en que es va cloure el primer dia de la festa.

El diumenge l'arribada de les 88 colles de geganters d'arreu de Catalunya va omplir els carrers de Tona de molta gent, difícil de calcular la quantitat, degut a que la gent anava d'un lloc a l'altre per tal de veure quina colla era animada i quins els gegants més bonics.

No podem pas oblidar el pregó ofert el dissabte pel Sr. Josep Ma. Ainaud de Lasarte, que va ser molt aplaudit i de la proclamació de Tona Ciutat Gegantera que va fer el President de l'Agrupació de Colles de Geganters de Catalunya Sr. Josep Ma. Sotoca.

D'aquesta festa en queda com a record (a més del que cadascú guarda a dintre seu), un bell monument als gegants que va ésser inaugurat en aquests dies.

El monument, construït per l'escultor Josep Ricart i Maimir, representa a dos gegants reis i a una pubilla, com a Pubilla de Tona que va amb un colom a la mà en senyal de Pau per a tothom.

La Colla de Geganters de Tona agraeix públicament la presència de totes les colles de Geganters que ens varen acompanyar en aquesta gran diada, com també a totes aquelles persones que d'una manera o altra ens varen ajudar a que la festa fos ben lluïda.

Visca els Gegants!
Visca la Ciutat Gegantera!

Colla de Geganters i Grallers de Tona

Els Nans

Aquests grotescos personatges semblen ésser d'introducció moderna a Catalunya. La data més vella que ens en és coneguda és de l'any 1589, en què els jurats de València van acordar la confecció dels "cap-grossos" valencians, els quals encara perduren. Amb tota probabilitat que foren els aborígens d'aquesta espècie singular i grotesca. Formen tres parelles, que volen representar les tres races humanes descendents de les velles tribus de Sem, Cam i Jafet, i figuren, per tant, uns europeus, uns gitanos i uns africans.

El primer "cap-gros" de què és té notícia a Catalunya és el conegut Lligamosques d'Olot, que, com el Cap de Llúpia de Vic, té per ofici acompanyar els gegants i empaïtar la mainada que va davant de la processó, a cops de xurriaques, obrint call; o sia el mateix ofici que antigament feien el bou i la mulassa. A Barcelona no trobem cap dada documental que ens parli de la seva concurrència a la processó de Corpus organitzada per la Seu, si bé sabem que han format part d'altres processons de la vuitada.

A Catalunya es compten un gran nombre de tals comparses. Mereix especial menció, pel seu mèrit artístic i per la seva indumentària, la de Tarragona. Pel seu ball, interessant des d'un punt de vista coreogràfic, són mencionables les de Berga i Olot.

És corrent que hom, digui als infants que els nans són els pares dels gegants.

Els nans no ens són coneguts fora de la Península; per les dades que fins avui en tenim aplegades, per terres ibèriques d'enllà de casa nostra no assoleixen ni de bon tros la importància numèrica ni l'extensió que entre nosaltres. Llur categoria, en relació als gegants i als entremesos animals, és força inferior, però la circumstància de llur difusió a casa nostra i de la seva gairebé absència a fora ens els ha fets més estimables i ha influït en el fet que els consideréssim més del que ho hauríem fet sense aquesta particularitat.

Joan Amades

Costumari Català
Vol. III

DIADA DE CORPUS. LA PROCESSÓ

Els nans de Cervera (1930) i els de Manlleu (1950).

Els nans d'Igualada (1930) i els de Lleida (1932)

Els nans de Mataró (1951).

Els nans de Vilanova i La Geltrú (1951).

Els Gegants de Sallent a Saragossa

Amb motiu de la celebració del primer aniversari de la I CIUTAT GEGANtera DE CATALUNYA la colla de Gegants i Nans de Sallent van viatjar els passats dies 11 i 12 d'octubre a la ciutat de Saragossa com a mostra d'agraïment a la verge del Pilar per l'èxit aconseguit en l'esmentada festa.

El dissabte dia 11 els gegants Reis acompanyats dels nans i el grup de grallers varen desfilat junt amb els gegants "manysos" pels carrers de Saragossa.

Cal dir que el públic aragonès va aplaudir de valent i quedà sorprès amb els balls dels nostres gegants, ja que els seus quan fan la passejada pràcticament es limiten a caminar.

El diumenge dia 12, festa de la verge del Pilar, els gegants, nans i grallers actuaren davant l'Ajuntament i a la plaça on es feia l'ofrena floral a la patrona de l'Aragó.

El dissabte a la nit la nostra colla s'ho va passar d'allò més bé acompanyant a una de les nombroses "Charangas" de les penyes que viuen la seva festa.

Josep Ma. Sotoca
President dels Gegants i Nans
de Sallent

Assemblea General

SALLENT 12 de Novembre de 1.986

Benvolguts amics:

Ja ha arribat l'hora de tornar-nos a trobar en l'Assemblea General anual, per tal de fer un balanç de les activitats de l'Agrupació i informar als socis dels projectes pendents i futurs.

Entre els diferents punts a tractar cal remarcar:

- La confecció del calendari de trobades per l'any vinent
- La creació de una comissió de música
- La construcció immediata dels GEGANTS de l'Agrupació
- La renovació parcial de la junta
- L'elecció de la CIUTAT GEGANTERA 1987 mitjançant la previa presentació de candidatura per part dels pobles aspirants.
- La proposta per part de la junta de l'aument de la quota anual al preu de 5.000 ptes. per tal de poder assolir els objectius previstos

ES PER AIXÒ DONCS QUE LA VOSTRA PARTICIPACIÓ ES IMPRESCINDIBLE.

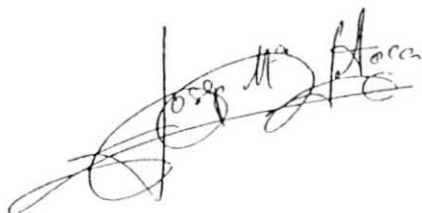
Per tant us comunico que l'Assemblea General Ordinaria de l'any 1.986 tindrà lloc a TONA el proper dia 13 de Desembre a partir de les 10 h. del matí a l'Hostal 4 CARRETERAS a la cruïlla de la carretera de Tona amb la nacional de Barcelona - Puigcerdà.

Us adjunto l'ordre del dia de la reunió, pregant-vos, una vegada més, de portar, si el teniu fet, el plafó dels vostres GEGANTS.

Durant l'Assemblea també tindrà lloc una exposició de fotografies sobre la celebració de la CIUTAT GEGANTERA 1986.

Agraïnt per endavant la vostra col·laboració i assistència rebeu una molt cordial salutació:

EL PRESIDENT

Gegants

Si volíem cercar els orígens de la creença en uns éssers fabulosament desmesurats hauríem de remuntar-nos a la mitologia grega. Els gegants eren fills de Gea, personificació de la terra. Detestats de Zeus, lluitaren contra els déus i donaren nom a la Gigantomàquia.

Gosaria a dir, tanmateix, que els inofensius gegants del nostre folklore, ninots de cartró i fusta que apareixen en els festeigs i cercaviles populars provenen més aviat de les representacions bíbliques, malgrat que llur origen sigui molt incert. Tenen representació en molts pobles europeus, a Catalunya, però apareixen documentalment el segle XIV en relació amb la processó de Corpus de Barcelona, una de les primeres ciutats del món a celebrar-la amb pompa i solemnitat.

Les processons de l'Edat Mitjana duïen en el seguici un gran nombre d'entremesos i comparses. Representaven àngels i diables, figures de l'Antic i del Nou Testament. Era una mena d'espectacle històrico-místico-popular que embadalia la multitud. És molt distret llegir en els nostres folkloristes que ho conten amb detall, aquella munió de Profetes, Verges, Sants i Santes del Paradís que circulava per carrers i places. Vingué un moment que el Consell de la Ciutat hagué de reduir-los. Els grups de figurants passaven de cent a la Processó de Corpus l'any 1424, a la qual assistí Alfons el Magnànim que portava una de les vares del tàlem. No cal dir que la figura del gegant cal cercar-la en la representació de David i Goliat o en la de Sant Cristòfor.

Es diu que en un principi els personatges gegantins van ser representats per un

home de carn i ossos disfressat i enfilat dalt d'unes xanques. Sovint s'entortolligava amb el mantell, ensopegava, queia i es trencava coll i barres. Més que la compassió suscitava les rialles del públic avesat als espectacles cruels. Això decidí municipis i parròquies a construir, amb els materials que tenien a l'abast, uns gegants de ficció.

La geganta, o gegantessa -com hauríem de dir en bon català, tot i que jo no m'ho proposaria pas- no apareix fins el segle XVI. Això, segons els erudits, explica probablement, que, mentre el gegant pren un aire ferreny i va vestit de moro, de turc o de rei armat, la seva parella es presenti com una dama abillada a la moda del temps.

Seguint la tradició catalana s'abilla el gegant amb vestidures d'altres temps i de prestar a la geganta les elegàncies pròpies del temps, el vestuari del corresponent al d'un poble, un rei, un guerrer, un cabdill moro o un cavaller, mentre que la geganta es procurava que s'adaptés cada any a la moda de vestir i pentinar. Allò que no fou possible, tanmateix, és escurçar-li la roba fins els genolls quan vingué la moda de les faldilles curtes...

Recordo que en els anys de la meua infantesa i primera joventut, vuit dies abans de Corpus, festivitat que marcava l'estrena del "vestit bo" i el capell d'estiu, totes les senyores i senyoretetes es demanaven com aniria la geganta, abillada sempre per una gran modista i pentinada per un perruquer de prestigi.

Paulina Pi de la Serra

Els gegants d'Agramunt (1908), els d'Amer (1912) i els d'Arenys de Mar (1906) (1).

Sabieu que...

- La primera trobada de Gegants va tenir lloc a Barcelona l'any 1902, per les Festes de la Mercè, on es varen congregar prop d'un centenar de Gegants.
- La segona Trobada de Gegants va tenir lloc a la ciutat de Sabadell, l'any 1930, amb motiu de la seva Festa Major, a la que varen assistir 32 gegants.
- La tercera trobada va tenir lloc a la ciutat de Terrassa, l'any 1950, i el

motiu va ser celebrar el 25è. Centenari de la fundació de la Seu Episcopal d'Egara, i dins del marc de la Festa Major d'aquella ciutat, i aprofitar-ho per retirar de la circulació dels Gegants Vells i presentar-ne uns de nous, tal com es va fer. La participació va ser de 38 Gegants. Un cop acabada la Festa, l'Ajuntament va anunciar que davant el desig popular els Gegants Vells serien restaurats i seguirien apareixent junt amb els nous en les solemnitats acostumades.

La música dels Gegants

És sabut que els gegants no són un fet exclusiu de les festes majors catalanes. L'entremès dels gegants és conegut a molts altres indrets amb característiques molt semblants. El que sí que sembla ser un tret particular dels gegants catalans és el costum de ballar.

Aquesta afecció al ball per part dels gegants i gegantes del nostre país és possible mercès a l'acompanyament imprescindible dels músics. La música és, també, un component essencial de l'entremès dels gegants tal com ha arribat fins a nosaltres.

La música que acompanya els gegants ha estat executada amb els instruments més diversos, segons les èpoques i els llocs. A la Catalunya Vella els instruments més característics per a acompanyar el ball de gegants semblen haver estat el flabiol i el tamborí -sonats ambdós pel mateix músic- tot i que la iconografia que ens ha arribat sobre el tema (gravats en boix, dibuixos, etc.) presenten a voltes el flabiol acompanyat pel sac de gemecs o, en ocasions, una completa cobla de tres quartans (flabiol i tamborí / sac de gemecs / tarota). En qualsevol cas, en temps més recents, sols el flabiol i el tamborí s'han guanyat la reputació d'instruments característics per a acompanyar gegants. Arbúcies, Mataró, Arenys de Mar, es compten entre les ja escasses ciutats que encara veuen els seus gegants ballant al so de flabiol.

L'estampa gairebé arquetípica del flabiolaire seguint els gegants que hem descrit fins ara no és, però, l'única possible. Ben diferent és el cas de les comarques situades al sud de Barcelona, com el Penedès, el Garraf, el Tarragonès, el Baix Camp i l'Alt Camp on, tradicionalment, els gegants anaven acompanyats per gralles i timbals.

Fins i tot hem de dir que, en els darrers temps, és la gralla la que està conquerint el que tradicionalment havia estat el camp d'acció del flabiol: comença a ser habitual trobar les colles de gegants de les comarques de la meitat nord del Principat acompanyades per gralles. Sens dubte, hem d'explicar aquesta expansió de la gralla amb un raonament de tipus utilitari: la gralla té, òbviament, més possibilitats de fer-se sentir enmig del batibull de les ciutats actuals que el sofert flabiol. Hem d'apuntar, però, que malgrat la demostrada funcionalitat de la gralla en aquest sentit, caldria també reivindicar un espai per al flabiol, en particular en les terres en què tradicionalment ha acompanyat la funció de fer ballar els gegants.

En d'altres ocasions, ja sia per la falta de sonadors d'aquests instruments tradicionals o pel canvi dels gustos musicals, ha estat la banda de música d'instruments convencionals l'encarregada d'executar la música per al ball de gegants.

Gralles, flabiol i tamborí, cobla, banda de música o qualsevulla altra formació instrumental s'han ocupat durant anys de fer la música dels gegants. Ens queda, però, la qüestió de les tonades: quines músiques fan ballar els gegants?. D'entrada, podem distingir dos tipus de tonades: les tradicionals i les peces de moda. Gairebé totes les poblacions on els gegants tenen una tradició més o menys antiga posseeixen una tonada pròpia per a fer-los ballar. Sovint, també, els gegants compten amb una marxa (normalment a ritme binari) per a la cercavila, i amb un ball (freqüentment a 3 per 4). Es tracta, per norma general, de peces senzilles, però musicalment molt interessants han estat creades per per la col·lectivitat.

Aquest repertori tradicional s'ha ampliat amb la incorporació de peces de moda, generalment ballables -valsos, passodobles, polques- d'un interès musical més dubtós però que s'han imposat pels canvis de gust segons les èpoques. Pel que fa a l'àmbit de la gralla, en aquest tipus de repertori, no estrictament tradicional, són d'agrair les escasses aportacions que els grallers han fet darrerament. S'ha fet massa habitual la repetició mecànica de cinc o sis peces que han assolit la categoria de "estàndars" de la gralla; s'ha posat de manifest doncs una certa falta de creativitat en la tria i l'harmonització del repertori.

Amb tot, no ens faltará ocasió per a enriquir i tirar endavant la música que acompanya els gegants: amb el nou impuls que ha experimentat en els darrers anys el món de la cultura tradicional, sembla que els gegants tenen empena per a molt de temps. Al Baix Camp, la vitalitat d'aquest entremès és cada cop més forta i es multiplica la seva presència a les festes dels pobles: trobades, aparició de noves parelles... Al seu costat, també la música popular té el camí obert.

Albert Macaya i Ruiz
És Membre dels Grallers de Reus
"Lo Folc"
núm. 78 Riudoms

Reunida la Junta de l'Agrupació de Colles de Geganters de Catalunya el passat dia 18 d'octubre de 1986 a la Creu Alta de Sabadell i havent invitat al Rafael dels Garrofers a assistir-hi com a músic interessat pel tema de l'acompanyament musical dels Gegants, vàrem començar a parlar d'aquest tema. Després d'un llarg debat la Junta va acordar demanar a en Rafael de preparar un document que pogués ser una base per emprendre un treball sobre l'acompanyament musical dels Gegants. A la reunió següent de la Junta, és a dir el passat dia 8 de novembre a Sallent en Rafael ens va portar el dit document de treball i la proposta d'organitzar, sense esperar més i abans de l'Assemblea General una jornada de debat sobre aquest document, a fi que el dia de l'Assemblea General estigués ja constituïda la Comissió de Música de l'Agrupació, oberta evidentment a tots aquells que estiguin interessats en treballar en aquest tema; aquesta Comissió tindria com a base de treball les conclusions recollides a la Jornada sobre l'acompanyament musical dels Gegants que es va decidir de fer a Santpedor el dia 16 de novembre de 1986 a les 9 h. del matí. La convocatòria d'aquesta Jornada es va enviar a tots els grups musicals acompanyant les Colles de Geganters de l'Agrupació. Quan arribi a les vostres mans aquest butlletí, aquesta reunió del 16 a Santpedor ja s'haurà celebrat; però us adjuntem malgrat tot el document de treball-base perquè pogueu reflexionar sobre el tema, i venir a l'Assemblea General amb ganes d'intervenir en el debat que es farà sobre les conclusions tretes de la Jornada de Santpedor, d'aportar les vostres idees i de col·laborar en aquesta tasca.

LA MÚSICA AMB ELS GEGANTS

D'acord amb el que va acordar la Junta de l'Agrupació de Colles de Geganters el 18-10-86, plantegem com a base i marc de discussió el següent guió:

Primera Part: Bases teòriques: Fonaments i Criteris

I: ELS GEGANTS SURTEN AL CARRER AMB MÚSICA...

1: Una colla és completa per sortir al carrer quan disposa de Figures, Portadors i Músics.

II: ELS GEGANTS SÓN UNA MANIFESTACIÓ DE LA CULTURA CATALANA, I COM A TAL HAN DE GARANTIR L'AMPLITUD DE MIRES I LA QUALITAT EXIGIBLE EN TOTA ACTIVITAT CULTURAL AL COSTAT D'UN ARRELAMENT CLAR EN LA TRADICIÓ CATALANA.

1: L'acompanyament musical d'un Gegant consisteix a una determinada instrumentació, conjuntada en la formació musical adient, que interpreta un repertori geganter.

2.1.: Instrumentació: La tria d'uns o altres instruments per acompanyar els Gegants hauria de contemplar:

- La tradició viva o documental de cada poble o comarca.
- Les característiques i dificultats pròpies de cadascun dels instruments: dificultats d'aprenentatge, possibilitats de conjuntació, preus,...

2.2.: Formacions musicals: Venen de-

finides pel nombre d'instruments i el paper que hi faci cadascun, i depenen

- De les exigències de cada instrument en acoblar-se: dues o més veus, tipus de percussió que hi escau, nombre de músics que permeten.
- De la tradició de cada poble o comarca.

2.3.: Un repertori geganter és complet quan:

- Les Figures tenen un Ball Propi el qual s'interpreta en els moments que es consideren cabdals en les seves aparicions públiques. La tonada i la coreografia d'aquests Balls, pel fet de ser pròpies d'unes Figures o d'un poble, són patrimoni seu, i per tant no és desitjable ni que se'n serveixi altra gent ni que s'interpreti amb les pròpies Figures fora de les ocasions assenyalades.
- Les Figures compten amb unes músiques per acompanyar-ne els seus desplaçaments pel carrer o Passada. La tradició de cada poble o comarca assenyalà si la Passada és una música específica -comparable en aquest

sentit als Balls propis-, a la qual s'intercalen o no altres músiques aptes per ballar, o si s'acompanya senzillament de balls diversos.

Segona Part: Propostes d'intervenció:

Criteri general: El que d'una manera fonamentada i participativa quedi establert sobre la Música amb els Gegants, caldrà traduir-ho a fets. Altrament el treball fóra endebades, i la gent de bona voluntat que hi treballi podrien sentir-se enganyats. Recau per tant en la Junta de l'Agrupació traduir en fets palpables les conclusions a les que arribi la Comissió de Música.

Actuacions immedia

Actuacions immediates:

- 1.- Fer una crida a totes les Colles demanant que manifestin les seves inquietuds musicals i dificultats, de cara a tenir elements per preparar futures actuacions. Demanar també que ja des d'ara els músics de cada comarca facin per trobar-se i començar a parlar del tema.
- 2.- Convocar tots els músics de les Colles i en general totes les persones interessades a una Trobada de Músics de l'Agrupació General del desembre ja pugui ser informada de la constitució formal de la Comissió de Música i del seu pla de treballs.

Pels Garrofers, A.C.P.

Poble a Poble

Colla de Geganters de Tona (Osona).

Gegants: JOSEP "EL NOI DE TONA" i MONTSERRAT.

Constructor: Francesc Fajula (Sant Joan de les Abadesses).

Data estrena: 24 d'abril del 1983.

Característiques:

GEGANT:

Alçada: 4 mts.

Pes: 60 Kgs.

Material: cartró i fusta

GEGANTA:

Alçada: 4 mts.

Pes: 55 Kgs.

Material: fusta i cartró

HISTÒRIA: Aquests gegants són de l'Agrupació Sardanista de Tona, entitat a la qual pertanyen alguns dels geganters. Varen ésser construïts per tal de celebrar el cinquè aniversari de Tona Ciutat Pubilla de la Sardana 1978.

El gegant és una còpia exacta d'una fotografia d'una persona "En Josep Patet", que va néixer al nostre poble a principis del segle passat, i esdevingué molt popular pels seus acudits i versos que explicava per les places i carrers de Catalunya, motiu pel qual tothom el coneixia pel sobrenom d' "El Noi de Tona".

Suposem que així és com es guanyava la vida en fer-se gran. Va viure també algunes desgràcies com perdre la dona al poc temps de casats i d'altres. També diuen que arrencava queixals. Quan acabava d'explicar els seus acudits i versos passava el barret, i si no feia prou diners diuen que s'enfadava molt, fins el punt de tirar per terra allò que havia recollit. Als últims temps, però, s'havia fet imprescindible en tots els casaments i festes que volien disfrutar i fer gatzara.

Montserrat és el nom que varem escollir entre tots per a la geganta, ja que no sabem com es deia la dona d' "El Noi de Tona". Ens va semblar escaient, perquè és la Patrona de Catalunya i és un nom que sempre ha estat molt corrent.

Aquests gegants de Tona van acompanyats per quatre cap-grossos molt antics, que fa molts anys que són a Tona, la part musical és a càrrec del grup de grallers de Tona, amb gralles, tambors i timbal. Des d'aquest any tenen ball propi que l'ha compost el mestre Jaume Pons de Manlleu.

Cap de colla:
Joan Bigas i Morera
C/. Major, 12-bis
Tel. 887 04 17
08551 TONA

Notes

- Si desitgeu un altre exemplar dels Butlletins anteriors telefonau a Josep Güell (93) 872 88 76.
- Les colles de geganters que vulguin pertànyer a l'Agrupació que es posin en contacte amb Guillem Mora, Pl. Berga, 7 - SANTPEDOR.
- Podeu enviar articles per els propers butlletins, de temes generals d'interès o concretament una petita història i una foto dels vostres gegants per l'apartat Poble a Poble.
- Envieu tot aquest material a:
  - Josep Güell C/. Dr. Tarrés, 35
08250 SANT JOAN DE VILATORRADA (Barcelona)
  - Jordi Permanyer Avgda. J.M. Valls, 14
08211 CASTELLAR DEL VALLÈS (Barcelona)
  - Josep Ma. Gisbert C/. Prat de la Riba, 1 SABADELL (Barcelona)
- Recordeu que en l'Assemblea anterior es va acordar la confecció d'un "Plafó" per colla, quan el tingueu el feu arribar a la Junta.
- La revista quinzenal de Mataró CAP GROS vol publicar en la seva portada a tot color els diferents gegants de Catalunya. Si us interessa trucar al telèfon 796 00 08 (tardes).
- El col·lectiu de fotografia "Quatre Gats" de Terrassa, té a la seva disposició una exposició fotogràfica de la "Pujada de Gegants a Montserrat l'any 1983". Els seus telèfons 788 15 02 i 783 59 59, preguntar per Josep Vera.
- Del llistat de pobles ja tenim varies rectificacions a fer. Per tal de que sigui el màxim de complet, us preguem envieu tots els canvis que s'hagin de fer o afegir. En un proper butlletí intentarem publicar el llistat més complet.